

تأثیر تمرکزگرایی بر ساختار اجتماعی و اقتصادی صفویان

۳ دی ۱۴۰۲ ساعت ۱۸:۱۶

تمرکزگرایی در سازمان لشگری و کشوری در شیوه مالکیت ارضی تأثیر گذارد. املاک خاصه که متعلق به دربار بود گسترش یافت و از مالکین محلی خلع ید شد. تبدیل زمین‌ها به املاک سلطنتی باعث افزایش بهره‌کشی و بالارفتن مالیات‌ها بود.

روی کار آمدن صفویان، عامل تغییرات گسترده‌ای بود که پیش از آن وجود نداشت. صفویان حکومت متمرکزی را به وجود آوردند که این تمرکزگرایی باعث تغییراتی در ساختار اقتصادی، مالکیت و تغییر الگوهای شهرنشینی شد. این تغییرات پیش از آن در کمتر حکومتی وجود داشت:

«تمرکزگرایی در سازمان لشگری و کشوری در شیوه مالکیت ارضی تأثیر گذارد. املاک خاصه که متعلق به دربار بود گسترش یافت و از مالکین محلی خلع ید شد. تبدیل زمین‌ها به املاک سلطنتی باعث افزایش بهره‌کشی و بالارفتن مالیات‌ها بود. املاک گیلان و مازندران جزء املاک شاهی شد. بالا رفتن مالیات‌ها شورش دهقانان را در پی داشت. این روند باعث آبادی مراکز کشور و تباهی حاشیه‌های کشور شد. جمعیت اصفهان از هشتاد هزار نفر به ششصد هزار نفر رسید اما نزدیک به هفتاد هزار نفر از آذربایجان و ارمنستان و ناحیه نخجوان و یک صد هزار نفر از گرجستان به داخل ایران تبعید و صنعتگران و کشاورزان از نواحی حاشیه‌ای به داخل ایران منتقل شدند. حکام و مباحران وظیفه اصلی خود را رضایت شاه و دربار می‌دانستند و به همین دلیل در اواخر قرن ۱۷ شمار شکایان در پایتخت افزایش یافت و مدام مردم ایالات برای شکایت به دربار روی می‌آوردند اما شکایات آنان بی‌نتیجه می‌ماند.»

منبع: علیرضا ثقفی خراسانی، سیر تحولات استعمار در ایران، مشهد، نشر نیکا، ۱۳۷۵، ص ۴۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49451/تمرکزگرایی-تأثیر-صفویان-اقتصادی-اجتماعی-ساختار>